

Okruhy otázek ke SZZ pro bakalářský studijní program

Část psychosociální

1. Sociologie rodiny – klasické teorie rodiny

klasické teorie rodiny, Émile Durkheim, Frédéric Le Play, počátky české sociologie rodiny, Tomáš G. Masaryk, Emanuel Chalupný, Inocenc Arnošt Bláha,

2. Sociologie rodiny – známé sociologické teorie 50-tých let 20. století

sociologické teorie rodiny 50. let 20. století, strukturální funkcionalismus, pojem „nukleární rodina“, Talcott Parsons, kritika strukturálního funkcionalismu, pojem „T-core family“ (čes. Rodina „T-jádra“),

3. Sociologie rodiny – moderní sociologické teorie

teorie sociální směny a její kritika, rodina jako skupina individuí, předpoklad racionálního kalkulu a maximalizace užítku, sňatkový trh, explanace rozvodového chování, symbolický interakcionismus, George Herbert Mead,

4. Socializace

rodičovství a socializace dítěte, přechod k rodičovství, socializace dítěte, vrstevnická skupina a mimorodinná socializace, rodová (generová) socializace,

5. Rodina - základní pojmy

biologické a kulturní kořeny rodiny, rodina – její hlavní smysl a funkce, rodina jako systém, osobní vztahy uvnitř rodiny, struktura rodiny, rodinné konstelace, interakce v rodině, komponenty fungování rodiny, podstatné charakteristiky rodinného systému, současná podoba rodiny, soudobé trendy, problémy a kontroverzní témata, týkající se rodinného soužití,

6. Vývojový cyklus rodiny

vývojové fáze rodiny, specifické rysy fungování rodiny v jednotlivých fázích vývoje, sourozenecké konstelace, identifikace (resp. disidentifikace) s rodičem, faktory volby partnera, transgenerační přenos vzorců chování,

7. Kritické, ohrožující a zátěžové situace v rodině

rizikové a protektivní faktory života rodiny, rizikovní rodiče, děti v rizikovém postavení, podoby násilí v rodině, zanedbávání, týrání a zneužívání, syndrom CAN, manželské krize, rodina v rozvodové a porozvodové situaci,

8. Psychologie zdraví – vymezení, základní pojmy

pojetí zdraví, různá vymezení a teorie zdraví, předmět psychologie zdraví, sociálně psychologický rozměr zdraví, biopsychosociální koncept zdraví a nemoci, zdraví a kvalita života, hlavní charakteristiky disciplíny „psychologie zdraví“, předmět a interdisciplinární vymezení psychologie zdraví,

9. Náročné životní situace z psychologického hlediska

zátěžové, kritické a ohrožující situace, stres a zátěž, teorie a koncepce stresu a jeho zvládání, krize v životě člověka, druhy krizí, fáze prožívání krizové situace, způsoby zvládání životních těžkostí, osobnostní charakteristiky jako faktory zvládání náročných situací, coping, strategie, styly zvládání těžkostí, prevence stresu,

10. Psychologie zdraví – psychosociální faktory protektivní a rizikové

biopsychosociální faktory poškozující zdraví, působení stresu na zdravotní stav, stresory a salutory, teorie stresu a distresu (kognitivní teorie, emocionální teorie, teorie „naučené bezmocnosti“), stres a některá onemocnění (psychosomatický přístup, psychosomatická medicína), emocionální faktory některých somatických onemocnění, reakce na závažnou ohrožující životní situaci, protektivní faktory lidského zdraví,

11. Programy podpory zdraví

pojem Zdravá škola, preventivní programy: kouření (Normální je nekouřit, Kouření a já aj.), osobní bezpečí (Policejní akademie, Dětství bez úrazů aj.), sexuální výchova (program Spirála), výživa (Zdravá 5, Pyramidáček, Stobík aj.), programy prevence sociálně patologických jevů,

12. Návykové chování a závislost – vymezení, základní pojmy

závislost a její symptomy, návykové chování, droga, riziko vzniku závislosti, craving, abstinenční syndrom, druhy závislosti, látkové x virtuální závislost, legální x nelegální drogy, rizikové a protektivní faktory závislosti, různé etiologické pohledy na závislost, vývojově psychologické aspekty závislosti, různé formy návykového chování,

13. Návykové chování a závislost – alkoholová závislost

alkoholová závislost, její rizikové faktory, vývoj závislosti na alkoholu, typy alkoholismu, psychické a sociální důsledky závislosti na alkoholu, alkoholová závislost a (versus) reklama, alkoholismus v souvislosti s rodinou (jak orientační tak prokreační), alkohol a agrese, prevence alkoholové závislosti,

14. Návykové chování a závislost - nealkoholová závislost, gamblerství

závislost na nealkoholových drogách, její rizikové faktory, vznik a vývoj závislosti, charakteristické projevy abúzu různých nealkoholových drog, psychické a sociální důsledky drogové závislosti, drogová závislost v souvislosti s rodinou, drogy a agrese, prevence drogové závislosti, patologické hráčství, rizikové faktory, vznik, vývoj a sociální důsledky hráčské závislosti,

15. Psychopatologie – vymezení, základní pojmy

předmět a dělení psychopatologie (dif.: psychiatrie, patopsychologie), základní pojmy - symptom, syndrom, nosologická jednotka, etiologie psychických onemocnění, základní dělení psychických poruch, poruchy některých psychických funkcí (vědomí, vnímání, pozornost, paměť, myšlení, emoce, pudy, vůle, jednání),

16. Psychopatologie - klinické skupiny duševních poruch (1)

neurotické poruchy (vymezení, podstata), poruchy vyvolané stresem a somatoformní poruchy, etiologie neurotických poruch, neurotické symptomy, úzkostná porucha, panická porucha, fobicko-úzkostná porucha, obsedantně-kompulzivní porucha, reakce na závažný stres, posttraumatická stresová porucha, somatoformní poruchy, neurotické poruchy u dětí, možnosti terapie a prevence,

17. Psychopatologie - klinické skupiny duševních poruch (2)

poruchy osobnosti (vymezení, podstata), kritéria pro hodnocení (posouzení) poruch osobnosti, etiologie poruch osobnosti (PO), charakteristika vybraných poruch osobnosti: paranoidní PO, histriónská PO, schizoidní PO, narcistická PO, úzkostná PO, anankastická PO, disociální PO, souvislost poruch osobnosti se závislostmi a návykovým chováním,

18. Psychopatologie - klinické skupiny duševních poruch (3)

schizofrenie, schizoafektivní poruchy, afektivní poruchy, vymezení a podstata těchto psychických poruch, formy schizofrenie, symptomy, vznik, průběh onemocnění a prognóza u různých forem schizofrenie, psychosociální protektivní a rizikové faktory schizofrenie, léčba a reedukace schizofrenie, bipolární a unipolární afektivní porucha, etiopatogeneze depresivní (manické) poruchy, průběh, prognóza a léčba afektivních poruch,

19. Psychopatologie - klinické skupiny duševních poruch (4)

organické poruchy a epilepsie – vymezení, podstata, etiologie, příklady některých organických onemocnění (symptomy, vznik a průběh, protektivní a rizikové faktory, specifický přístup k nemocnému),

20. Psychopatologie - klinické skupiny duševních poruch (5)

poruchy příjmu potravy (PPP) – vymezení, podstata a základní dělení, význam tělového schématu, etiologie PPP, rizikové faktory PPP, specifická dynamika PPP (vznik a průběh mentální anorexie, vznik a průběh mentální bulimie), PPP v kontextu rodiny nemocné(ho), psychologické, sociální a somatické důsledky PPP, terapie a prevence PPP, možnosti školy v prevenci PPP.